

CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR

RAPORT ANUAL
2025

CUPRINS

- 4 Despre noi
- 8 Rezultatele anului 2025 în cifre
- 9 Vocea beneficiarelor CDF
- 10 Prevenire
- 22 Sprijin pentru femeile în detenție
- 24 Protecție
- 43 Politici
- 52 Dezvoltare organizațională
- 58 Raport financiar
- 60 Echipa CDF
- 61 Parteneri și finanțatori

Despre noi

Centrul de Drept al Femeilor (CDF) este o organizație neguvernamentală înființată în anul 2009 de femei juriste pentru a promova egalitatea de gen dintre femei și bărbați în viața publică și în cadrul familiei; și pentru a preveni și a reduce violența în familie și violența împotriva femeilor în Republica Moldova.

CUM ACȚIONĂM?

- oferim servicii gratuite de asistență juridică, socială, psihologică, abilitare economică și orientare profesională pentru femeile afectate de violența în familie și violența împotriva femeilor;
- desfășurăm campanii de informare și sensibilizare pentru publicul larg;
- consolidăm capacitățile profesioniștilor/telor din sistemul justiției, poliției, asistenței sociale și medicale;
- elaborăm cercetări și analize pentru îmbunătățirea politicilor publice;
- oferim expertiză privind bunele practici de intervenție în cazurile de violență în familie și violență împotriva femeilor și pentru ajustarea legislației naționale la standardele Convenției de la Istanbul;
- monitorizăm modul de aplicare a legislației în vigoare;
- promovăm modificări la legislație care să asigure respectarea drepturilor și intereselor victimelor violenței în familie și violenței împotriva femeilor;
- consolidăm capacitățile organizațiilor neguvernamentale locale pentru a preveni și combate violența în familie și violența împotriva femeilor la nivel comunitar.

MISIUNE

Misiunea CDF este de a contribui la promovarea egalității de gen și la prevenirea și combaterea violenței în familie și violenței împotriva femeilor în Republica Moldova, prin sensibilizarea opiniei publice, consolidarea capacităților actorilor, oferirea serviciilor holistice de asistență și protecție pentru femei, cercetare și analiză, monitorizarea legislației și alinierea acesteia la standardele internaționale.

VIZIUNE

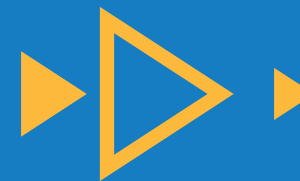
Femeile și copiii lor, victime sau potențiale victime ale violenței în bază de gen, sunt protejați de sisteme eficiente de prevenire, monitorizare și combatere a violenței în bază de gen, instituite la nivel local și național.

VALORI ȘI PRINCIPII DE ACTIVITATE

- Respectarea drepturilor omului
- Abordare integrată și holistică, bazată pe abilitarea juridică și economică a femeilor
- Abordare centrată pe victimă
- Respectarea deciziilor beneficiarelor și oferirea sprijinului necesar
- Profesionalism și imparțialitate
- Responsabilitate și non-discriminare
- Lucru în echipă

Împreună schimbăm viețile femeilor și copiilor afecțați de violență

Cu fiecare femeie care și-a găsit curajul să ceară ajutor, crește și curajul nostru de a merge mai departe.

Acum 16 ani, am pornit la drum cu o convingere puternică: fiecare femeie are dreptul la o viață trăită în siguranță, cu demnitate și fără violență. De atunci, Centrul de Drept al Femeilor a crescut alături de femeile care au avut curajul să vorbească, să ceară ajutor și să își reconstruiască viața pas cu pas.

În ultimii ani, la nivel mondial, democrația și drepturile omului sunt tot mai mult puse sub presiune. Discursurile populiste și atitudinile care minimizează rolul femeilor în societate câștigă teren, îngreunând munca organizațiilor care luptă pentru drepturile femeilor în Europa.

Republica Moldova trece și ea printr-o perioadă de schimbări majore — procesul de aderare la UE, reformele interne și tensiunile generate de războiul din țara vecină creează un context complex. Deși Moldova a ocupat locul 7 în Indexul Egalității de Gen în 2025, acest rezultat reflectă în special participarea femeilor în politică. Inegalitățile din educație, economie și toleranța față de violența în familie rămân provocări reale, care necesită eforturi continue.

În 2025, CDF a devenit membru al Consiliului Național de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a contribuit activ la ajustarea

legislației la standardele Convenției de la Istanbul. În baza recomandărilor formulate de echipa CDF în 2024, Parlamentul a adoptat, în iulie 2025, modificări legislative importante: protecție pentru victimele violenței digitale, extinderea termenului ordonanței de protecție de până la 6 luni și introducerea în Codul penal a noțiunilor de femicid, căsătorie forțată și hărțuire.

Eforturile de informare și-au arătat rezultatele: tot mai multe femei au cerut ajutor. În 2025, poliția a înregistrat 23.727 de sesizări privind violența în familie — cu aproape 50% mai multe decât în 2024. Au fost emise peste 6.200 de ordine de restricție și 1.117 ordonanțe de protecție.

Totuși, accesul real la justiție rămâne dificil pentru multe victime. Concluziile studiului CDF „Accesul la justiție al femeilor victime ale violenței în familie, inclusiv din grupuri cu vulnerabilități multiple”, realizat în 2025, arată că femeile afectate de violență au nevoie, în primul rând, de siguranță pentru ele și copiii lor, locuință, sprijin financiar, consiliere psihologică, asistență medicală și juridică. Fără resurse, multe dintre ele nu pot ieși din situații de violență.

În acest context, am continuat să oferim sprijin direct femeilor și copiilor lor care încearcă să își re-

construiască viața după violență. În fiecare apel, în fiecare ședință de consiliere, în fiecare intervenție specializată, am văzut cât de greu este drumul spre siguranță și cât de mult curaj presupune decizia de a pleca din abuz. Echipa Centrului de Drept al Femeilor a sprijinit peste 635 de femei oferind 3.470 de intervenții specializate.

Pentru multe femei, plecarea nu înseamnă automat libertate. Fără venit, fără sprijin și fără siguranță economică, vulnerabilitatea continuă. Tocmai de aceea, în 2025, am continuat să investim în intervenții integrate, centrate pe nevoile reale ale femeilor: protecție, asistență juridică, sprijin psihologic, siguranță economică și consolidarea autonomiei lor. Peste 107.000 de lei au fost acordați cu titlu de sprijin material pentru 35 de mame și 77 de copii aflați în situații de vulnerabilitate, iar 34 de femei au fost sprijinite prin programe de abilitare economică, cu granturi în valoare de 1.064.779 de lei.

Deși anul 2025 a fost unul dificil pentru organizația noastră, fiind marcat de retragerea unor finanțări importante pentru proiectele din domeniul justiției și al egalității de gen, afectând bugetul CDF și al partenerilor noștri, printr-un efort concentrat am reușit să începem implementarea noii Strategii de Dezvoltare CDF pentru perioada 2025–2030.

Sunt recunoscătoare partenerilor și donatorilor noștri, precum și miilor de oameni care ne susțin.

Le mulțumesc minunatelor colege din echipa CDF pentru perseverența de neclintit, dedicație și profesionalism.

Vom continua să pledăm pentru ca fiecare fată și fiecare femeie să fie auzită, respectată, protejată și liberă de violență. Împreună suntem mai puternici, pentru că schimbarea începe cu fiecare dintre noi, atunci când ne pasă.

Acest raport este dedicat femeilor și copiilor din Moldova care au dreptul la o viață trăită în siguranță, demnitate și fără violență.

Cu multă recunoștință,

Angelina ZAPOROJAN-PÎRGARI
Fondatoare și directoare executivă
Centrul de Drept al Femeilor
Prim vice-președintă GREVIO

Rezultatele anului 2025 în cifre

635 FEMEI SPRIJINITE

3.470 DE INTERVENȚII acordate beneficiarelor

152 DE FEMEI DEȚINUTE au beneficiat de sprijin

25.812 MDL valoarea totală a sprijinului material oferit deținuților

75 RAPOARTE de evaluare psihologică elaborate și utilizate în procese judiciare

180.400 MDL valoarea totală a prejudiciului încasat pentru beneficiare

13 ACTIVITĂȚI de sensibilizare organizate

627 de specialiști/te instruiți/te

17.500 DE MATERIALE informative distribuite

34 DE FEMEI participante ale Programului de abilitare economică

1.064.779,68 MDL valoarea totală a granturilor oferite beneficiarelor

6 STUDII și alte publicații elaborate și lansate

69.700 MDL colectați prin donații și campanii de fundraising

Impactul programelor de abilitare economică prin vocea beneficiarelor

Ana:

„Parcă mi-am deschis ochii, parcă am aripi. Am înțeles că tot ce fac și investesc în mine - nu are cum să nu aibă un rezultat!”

Elena:

„Vreau să fiu liberă și puternică! Nu mai vreau să tac! Am înțeles că am ce spune! Vreau să citesc mai mult, să învăț mai mult! Vreau să găsesc cuvinte ca să pot să mă apăr! Nu mai vreau să îngheț (de frică) - pot să mă apăr!”

Maria:

„Văd un alt viitor, am multe dorințe, parcă respir mai ușor!”

Oxana:

„Echipa CDF m-a ajutat să mă ridic și să-mi recâștig demnitatea, eu și fiicele mele. Am învățat să mă privesc cu alți ochi. Mi-au dat încrederea să creez și să inspir. Iar curajul a fost primul pas spre libertate.”

Tatiana:

„Am înțeles că indiferent de situație există o cale de ieșire din conflict. Să am grijă de mine și să caut ajutor.”

Svetlana:

„Mulțumesc CDF! Eu am început să simt că totuși am valoare. Până acum nu am simțit.”

Cristina:

„Am înțeles cât de important este să mă descopăr. Și înțeleg că mă tem de faptul că alții mă vor bate cu cuvântul, vor râde de mine, dar eu nu mai vreau, pentru că toată viața m-au bătut și au râs de mine. Nu mai vreau să mă simt ca într-o cutie și să mă uit printr-o găurică. Nu mai vreau să supraviețuiesc, vreau să trăiesc, să trăiesc bine, liberă!”

Carolina:

„Înainte trăiam de azi pe mâine. Acum pot să-mi fac un plan. Știu ce vreau să fac, cum să cresc, ce pot învăța.”

Prevenire

Prevenirea violenței împotriva femeilor și promovarea unei abordări bazate pe drepturile omului rămân în centrul activității CDF. În 2025, am continuat să desfășurăm campanii de sensibilizare și activități educaționale pentru a contribui la schimbarea percepțiilor sociale despre violența în familie și violența împotriva femeilor, implicând mass-media, autoritățile publice, profesioniști din diverse domenii, tineri, ONG-uri partenere și comunități locale.

13

activități de sensibilizare

350.000

de persoane informate

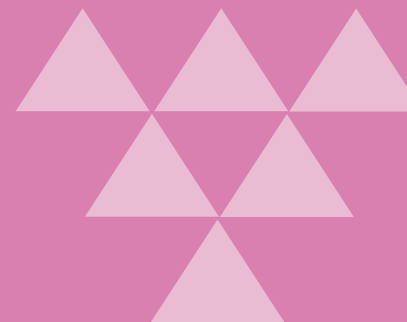
24

de apariții media

17.500

de materiale informative distribuite

Sensibilizarea opiniei publice despre fenomenul violenței împotriva femeilor

Campania „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”

În cadrul campaniei internaționale, CDF a organizat activități dedicate prevenirii femicidului, violenței economice și violenței digitale, reunind profesioniști din domeniul justiției, autorități locale, mediul academic, tineri și reprezentanți ai societății civile.

Activitățile au avut loc în Chișinău, Bălți, Soroca, Hîncești, Telenești și Ștefan Vodă și au promovat un mesaj comun: violența împotriva femeilor nu trebuie tolerată.

SPORIREA ACCESULUI FEMEILOR LA SERVICII DE SUPT ȘI OPORTUNITĂȚI ECONOMICE

182

de persoane implicate în evenimentele de sensibilizare și bilanț „Schimbarea începe cu noi”

5

mese rotunde regionale organizate în Soroca, Bălți, Hîncești, Telenești și Ștefan Vodă

137

de specialiști și specialiști din domeniul social, ocupării forței de muncă, administrației publice locale și ONG-uri au participat la discuții și schimburi de bune practici

Activitățile au contribuit la:

- identificarea lacunelor regionale;
- consolidarea cooperării interinstituționale;
- îmbunătățirea accesului femeilor la servicii esențiale și programe de abilitare economică;
- dezvoltarea unui răspuns coordonat la nivel local.

EDUCAȚIE ȘI SENSIBILIZARE ÎN MEDIUL ACADEMIC

■ **170+ tineri și tinere** implicați în activități educaționale și lecții publice

■ **Expoziția „Mă vezi? Crede-mă. Fii alături de mine!”** a fost inaugurată la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, cu sprijinul UN Women Moldova. Expoziția a prezentat 16 sculpturi însoțite de istorii reale ale femeilor afectate de violență. Lansarea acestora a fost urmată de o lecție publică despre prevenirea și combaterea violenței în bază de gen, contribuind la creșterea gradului de conștientizare a fenomenului și încurajând comunitatea să observe, să creadă și să acționeze.

■ **Expoziția „Nu dați vina pe haine!”** a fost inaugurată la Academia de Studii Economice a Moldovei, în parteneriat cu UNFPA Moldova. Expoziția a prezentat hainele reconstituite purtate de 11 femei și fete în momentul în care au fost supuse violenței sexuale, contribuind la combaterea stereotipurilor care culpabilizează victimele. Evenimentul și lecția publică organizată pentru studenți și studente au încurajat discuții deschise despre drepturi, consimțământ, siguranță și responsabilitate socială.

■ **45 de audienți** ai Institutului Național al Justiției, candidați la funcțiile de procuror și judecător, alături de studenții Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, au participat la simularea unui proces penal având ca temă un caz de violență în familie cu elemente de violență digitală. Activitatea a urmărit dezvoltarea competențelor profesionale și oferirea unei experiențe practice într-un cadru interdisciplinar.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ PRIVIND PREVENIREA FEMICIDULUI

În noiembrie 2025, CDF, în parteneriat cu Departamentul Drept penal al Facultății de Drept, Universitatea de Stat din Moldova, a organizat Conferința Națională cu participare internațională „Convenția de la Istanbul în acțiune: prevenirea femicidului, protecția victimelor și urmărirea în justiție a agresorilor”, care a reunit peste 140 de profesioniști și profesioniste din justiție, poliție, instituții publice, mediul academic, mass-media și societatea civilă.

Conferința a evidențiat necesitatea consolidării cooperării interinstituționale și a dezvoltării unor mecanisme mai eficiente de prevenire și combatere a femicidului în Republica Moldova.

În cadrul evenimentului a fost lansat **Studiul privind abordarea femicidului la nivel internațional**. Printre recomandările formulate în cadrul Studiului și în cadrul discuțiilor conferinței s-au regăsit:

- **continuarea procesului** de modificare legislativă, inclusiv prin introducerea infracțiunii distincte de „femicid” în Partea Specială a Codului Penal;
- **aplicarea mai eficientă a prevederilor** deja existente privind infracțiunile comise pe motive de prejudecată, inclusiv de gen;
- **consolidarea capacităților ofițerilor** de urmărire penală, procurorilor și judecătorilor pentru investigarea și instrumentarea cazurilor de femicid;
- **elaborarea unor îndrumări practice** pentru ofițerii de urmărire penală și procurori privind aplicarea normelor existente;
- **dezvoltarea unor standarde comune** de intervenție și investigație;
- **consolidarea cooperării interinstituționale** dintre poliție, justiție și serviciile de sprijin pentru victime;
- **accent sporit pe prevenire**, protecția victimelor și responsabilizarea agresorilor;
- **dezvoltarea parteneriatelor dintre stat**, societatea civilă, mediul academic, mass-media și partenerii internaționali.

Un rezultat-cheie al conferinței a fost consensul că recunoașterea femicidului reprezintă doar primul pas, iar schimbarea reală depinde de aplicarea eficientă a standardelor și mecanismelor de protecție în activitatea zilnică a instituțiilor responsabile.

CAMPANIA „CE FACI TU, E HĂRȚUIRE!”

În 2025, CDF a lansat campania de prevenire și combatere a hărțuirii sexuale la locul de muncă „Ce faci tu, e hărțuire!”, dedicată unui fenomen frecvent normalizat și trecut cu vederea în Republica Moldova.

Prin materiale video și activități de informare, campania a abordat comportamente aparent „banale” sau normalizate, comentarii cu tentă sexuală,

mesaje nepotrivite, atingeri neconsimțite sau „glume” degradante, care afectează siguranța și demnitatea femeilor în mediul profesional.

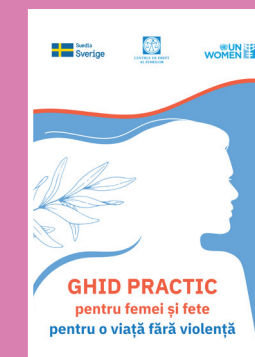
Cele **trei materiale video** realizate în cadrul campaniei au generat peste **210.000 de vizualizări** și au contribuit la deschiderea unor discuții necesare despre respect, limite personale și responsabilitate la locul de muncă.

INFORMARE ȘI SPRIJIN PENTRU FEMEI ȘI FETE

1.475 DE EXEMPLARE ale Ghidului pentru femei și fete pentru o viață fără violență distribuite gratuit în două limbi

Pornind de la experiențele și nevoile reale ale femeilor, echipa CDF a elaborat o resursă pentru a oferi nu doar informație, ci sprijin și curaj. Ghidul ajută femeile și fetele să recunoască diferitele forme de violență, să înțeleagă ce drepturi au și unde pot cere ajutor.

COMUNITĂȚI MAI SIGURE PENTRU FEMEI

Semnarea **acordului de colaborare** dintre CDF și **Inspectoratul de Poliție Căușeni** pentru consolidarea răspunsului coordonat la nivel local

47 de participanți/te din poliție, probațiune, asistență socială, sănătate și administrație publică au fost implicați/te într-o activitate de dialog și cooperare interinstituțională

COMUNITĂȚI LOCALE IMPLICATE ÎN PROMOVAREA EGALITĂȚII DE GEN

În 2025, CDF a încheiat implementarea proiectului „Abilitarea femeilor, comunităților locale și a refugiaților în Moldova”, desfășurat în **10 raioane** ale țării:

- Orhei
- Soroca
- Glodeni
- Căușeni
- Ștefan Vodă
- Ialoveni
- Criuleni
- Cimișlia
- Dondușeni
- Florești

Impact în comunități

10 granturi locale a câte **10.000 USD** oferite pentru inițiative comunitare dedicate egalității de gen și prevenirii violenței

Echipe locale formate din femei și bărbați au devenit promotori ai egalității de gen și au transformat idei în acțiuni concrete pentru comunitățile lor.

După participarea la un program de instruire în domeniul egalității de gen, scrierii și managementului de proiecte, precum și monitorizării inițiativelor, participanții și participantele au fost sprijiniți/te să cartografieze necesitățile locale, să dezvolte și să implementeze proiecte locale adaptate comunităților lor.

Activități realizate în comunități:

- instruirii și școli de vară;
- ateliere creative și activități artistice;
- campanii de informare și sensibilizare;
- cursuri de antreprenariat și mentorat;
- sesiuni educaționale în școli;
- activități dedicate prevenirii violenței în bază de gen.

Dincolo de cifre

Proiectul a contribuit la schimbarea atitudinilor și la dezvoltarea unor comunități mai implicate și mai deschise față de egalitatea de gen.

În unele raioane, activitățile au dus la elaborarea de planuri și strategii locale privind egalitatea de gen, precum și la inițierea unor eforturi concrete de consolidare a independenței economice a femeilor.

În multe localități, femei și bărbați care inițial priveau cu reticență aceste subiecte au devenit susținători activi ai egalității și prevenirii violenței, influențând la rândul lor familii, colegi și comunități întregi.

Inițiativele locale au creat spații sigure de dialog despre stereotipuri, roluri de gen și responsabilități comune, iar mesajele proiectului au ajuns la mii de persoane prin activități comunitare și campanii media.

BROȘURĂ DE TOTALIZARE A PROIECTULUI

ABILITAREA FEMEILOR, COMUNITĂȚILOR LOCALE ȘI REFUGIAȚILOR ÎN MOLDOVA

PROIECT IMPLEMENTAT DE CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR CU SUSTINEREA FINANCIARĂ A FONDULUI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEMOCRAȚIE (UNDEF)

WWW.CDF.MD

CONSOLIDAREA capacităților profesioniștilor

În 2025, CDF a continuat să investească în dezvoltarea competențelor specialiștilor, promovând abordări centrate pe victimă, cooperarea interinstituțională și aplicarea eficientă a legislației.

21

de instruiți
organizate

627

de profesioniști și
profesioniste, dintre care

417

femei

CONSOLIDAREA RĂSPUNSULUI SISTEMULUI DE JUSTIȚIE

33

de judecători și judecătoare

50

de procurori și procuroare

127

de angajați și angajate ai/ale
instanțelor

În parteneriat cu Institutul Național al Justiției și Consiliul European, CDF a organizat seminare dedicate judecătorilor, procurorilor și personalului instanțelor privind combaterea stereotipurilor de gen, măsurile de protecție pentru victime, sancționarea eficientă a agresorilor și aplicarea standardelor Convenției de la Istanbul și ale CtEDO.

111

ofițeri și ofițere de poliție

În cooperare cu MAI, Inspectoratul General al Poliției și Departamentul de Formare continuă a Direcției CIPAL din Academia „Ștefan cel Mare”, CDF a desfășurat instruiți dedicate angajaților poliției privind aplicarea legislației naționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. Sesiunile au contribuit la dezvoltarea competențelor practice privind identificarea timpurie a cazurilor, înțelegerea dinamicii relațiilor abuzive și intervenția promptă și coordonată, promovând o abordare centrată pe victimă.

50

de parajuriști și parajuriste

din Chișinău, Bălți și Cahul instruiți pentru prevenirea și combaterea violenței în comunități

Combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă

În parteneriat cu Asociația Femeilor din Poliție, CDF a organizat activități dedicate prevenirii discriminării și hărțuirii sexuale la locul de muncă pentru conducătorii de subdiviziuni din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică.

27 de ofițeri și ofițere de poliție din cadrul Direcției inspectare efectiv și al Direcției managementul resurselor umane au participat la o instruire privind investigarea cazurilor de hărțuire sexuală la locul de muncă.

Școala de vară „JUSTIȚIA ÎNCEPE DE LA NOI. UNIȚI/UNITE ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI”

20 de studenți și studente la Drept participanți la prima ediție a școlii de vară, organizată de CDF în parteneriat cu Departamentul Drept penal al Facultății de Drept, Universitatea de Stat din Moldova.

Timp de 3 zile, viitorii specialiști și specialiste din domeniul justiției au explorat teme precum egalitatea de gen și prevenirea violenței împotriva femeilor, participând la discuții și exerciții practice menite să stimuleze empatia, gândirea critică și înțelegerea impactului stereotipurilor și discriminării.

Programul „Dincolo de senzațional: CUM RELATĂM PROFESIONIST DESPRE VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR?”

16 jurnaliști și jurnaliste din diverse redacții din Republica Moldova au participat la programul de instruire organizat de CDF în colaborare cu Centrul pentru Jurnalism Independent. Activitățile au abordat reflectarea etică și responsabilă a cazurilor de violență împotriva femeilor, combaterea stereotipurilor de gen în presă și promovarea unor relatări documentate și orientate spre soluții.

În urma programului de instruire, am organizat un **concurs de materiale jurnalistice** pe tema violenței împotriva femeilor și violenței în familie.

5 premii au fost acordate pentru cele mai bune materiale jurnalistice.

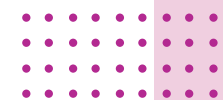

PROGRAM DE MENTORAT PENTRU ONG-URI LOCALE

CDF, cu sprijinul UN Women, a implementat un program de mentorat de **8 luni** pentru **5 organizații**, contribuind la consolidarea capacităților acestora de a oferi asistență juridică femeilor afectate de violență.

- A.O. „Biaz Gul” (Comrat)
- A.O. „Ophelia” (Cahul)
- A.O. „Stimul” (Ocnița)
- Centrul de Resurse pentru Tineri și Femei „DACIA” (Soroca)
- A.O. Centrul de Justiție Socială „ECHITATE” (Criuleni)

Programul a sprijinit dezvoltarea competențelor specialiștilor implicați, creșterea calității serviciilor juridice și consolidarea rolului ONG-urilor locale în promovarea drepturilor femeilor, inclusiv ale celor din grupurile vulnerabile și excluse.

Sprijin pentru femeile aflate în detenție

Din 2017, în baza acordului de colaborare cu **Administrația Națională a Penitenciarelor**, CDF dezvoltă, în parteneriat cu Penitenciarul nr. 7 – Rusca, programe dedicate femeilor aflate în detenție, orientate spre accesul la justiție, sprijin psihologic și reintegrare socială. În 2025, serviciile de informare și consiliere juridică au fost extinse și pentru femeile din Penitenciarul nr. 16 – Pruncu.

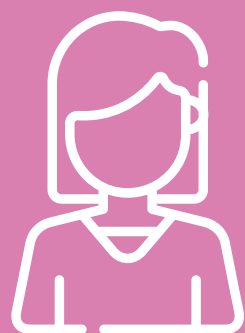
Prin aceste intervenții, CDF contribuie la promovarea drepturilor femeilor private de libertate, la aplicarea principiilor nediscriminării și la implementarea standardelor internaționale prevăzute de Regulile de la Bangkok.

Pruncu

Penitenciarul nr. 16

9 femei

au beneficiat de asistență juridică și o sesiune de informare „Cunoaște-ți drepturile”

Rusca

Penitenciarul nr. 7

152 femei

au beneficiat de asistență juridică

33 femei

au beneficiat de asistență psihologică în cadrul a 137 de ședințe de consiliere

70 femei

participante la activitățile Clubului de lectură terapeutică

25 femei

participante la activitatea terapeutică „Crăciunul transformării”

23 angajați

ai penitenciarului au participat la instruiți privind drepturile femeilor în detenție, standardele internaționale și comunicarea empatică

250 seturi

igienico-sanitare, în valoare totală 25.812,50 MDL, oferite femeilor private de libertate

Impactul clubului terapeutic de lectură prin vocea deținutelor

„După lecții mă simt mai pozitivă și aflu mai multe despre ființa mea și emoțiile mele.”

„Când veniți, e mai bine. Vă așteptăm de fiecare dată.”

„M-am învățat să mă iubesc și să mă mândresc cu mine însămi.”

„Venind la clubul de carte, eram apatică, nu voiam nimic, numai să stau culcată. Acum am început să simt viața, că trăiesc, am ieșit la lucru, am grijă de mine, vreau să am grijă de mine.”

„Sunt foarte fericită și cred că mă simt mai liberă.”

„Oricărui minut din viața noastră trebuie să-i dăm sens, să-l trăim.”

„Clubul de lectură m-a ajutat să mă simt mai sigură.”

PROTECȚIE,

635

beneficiare înregistrate
în anul 2025

3.470

intervenții acordate
în total în anul 2025

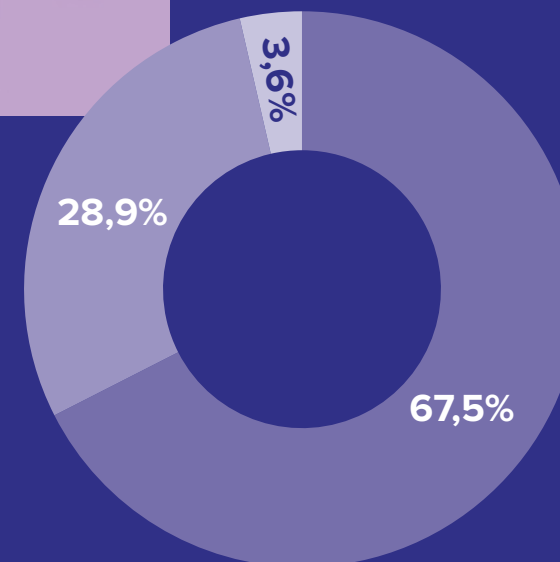
5,5

media intervențiilor
per beneficiară

Dezvoltarea și consolidarea serviciilor oferite victimelor violenței

În cadrul acestui domeniu strategic, CDF dezvoltă servicii holistice pentru victimele violenței în familie și ale violenței în bază de gen, adaptate nevoilor specifice ale fiecărei beneficiare. Intervențiile noastre includ consiliere juridică prin Linia Verde, asistență juridică primară și calificată, consiliere psihologică, asistență socială, măsuri de protecție și programe de abilitare economică pentru supraviețuitoarele violenței.

Abordarea centrată pe victimă rămâne în centrul activității CDF. Oferim sprijin comprehensiv, sensibil la dimensiunea de gen și orientat spre siguranța, recuperarea emoțională și autonomia femeilor și fetelor afectate de violență. Totodată, urmărim reducerea riscului de revictimizare și sprijinirea femeilor în accesarea justiției și participarea activă în procesul de protecție și recuperare.

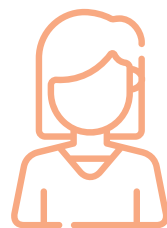

Cum au accesat beneficiarele serviciile CDF?

- 427 de adresări offline
- 183 de adresări telefonice
- 23 de adresări online

Profilul beneficiarelor

99,7%

dintre adresări au provenit din partea femeilor

380

de beneficiare sunt mame cu copii minori

85%

sunt vorbitoare de limba română

15%

sunt vorbitoare de limba rusă

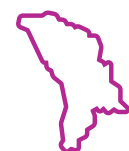
60%

dintre beneficiare provin din mediul urban

40%

provin din mediul rural

619

beneficiare sunt cetățene ale Republicii Moldova

16

beneficiare sunt cetățene străine (Ucraina și Federația Rusă)

EDUCAȚIE ȘI STATUT OCUPAȚIONAL

61,4%

studii medii/medii de specialitate

38,1%

studii superioare

54,5%

angajate în câmpul muncii

Existența unui loc de muncă nu reprezintă întotdeauna un factor de protecție împotriva violenței în familie. Pentru multe femei, experiența violenței afectează direct stabilitatea financiară, capacitatea de muncă și siguranța economică.

45,5%

inactive pe piața muncii

Categoria include femei aflate în concediu de maternitate, șomere și pensionare. Aceste situații sunt frecvent asociate cu dependență economică, acces limitat la resurse și dificultăți sporite în ieșirea din relațiile abuzive.

EDUCAȚIA, MUNCA INFORMALĂ ȘI DEPENDENȚA ECONOMICĂ

Analiza datelor evidențiază o legătură directă între nivelul educațional mai redus și precaritatea economică a beneficiarelor.

Femeile cu studii medii incomplete se regăsesc frecvent în categoria persoanelor șomere sau inactive oficial pe piața muncii.

O parte semnificativă dintre beneficiare au declarat că obțin venituri din muncă neoficială.

Munca informală este caracterizată prin:

- lipsa contractelor de muncă;
- instabilitate economică;
- lipsa protecției sociale;
- imposibilitatea accesării concediilor medicale și indemnizațiilor;
- lipsa protecției în caz de concediere.

Pentru femeile afectate de violență, în special pentru mamele cu copii minori, munca informală devine adesea o soluție de supraviețuire pe termen scurt. Totodată, aceasta menține dependența economică și limitează capacitatea femeilor de a lua decizii sigure privind ieșirea din relațiile abuzive.

Lipsa veniturilor oficiale afectează și posibilitatea de a demonstra stabilitate financiară în procedurile privind:

- custodia copiilor;
- pensia de întreținere;
- partajul bunurilor;
- accesarea altor drepturi sociale și juridice.

GRUPURI CU VULNERABILITATE SPORITĂ

101 FEMEI

se aflau în concediu de maternitate

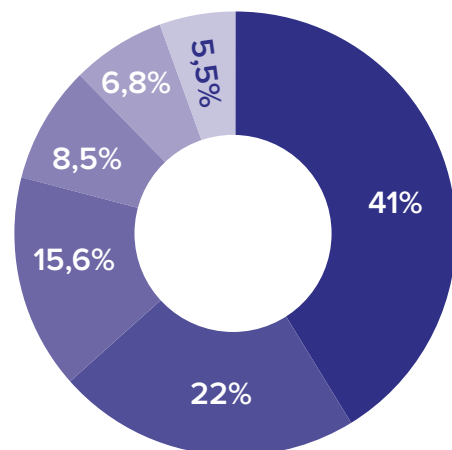
125 FEMEI

erau șomere

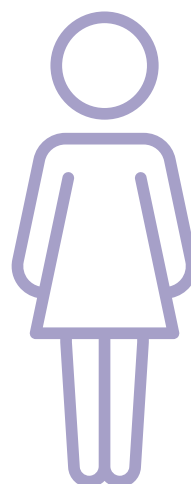
63 FEMEI

erau pensionare

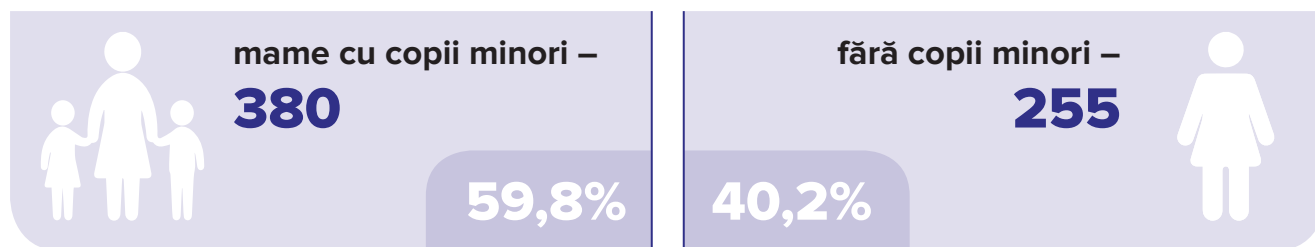
VÂRSTA BENEFICIARELOR

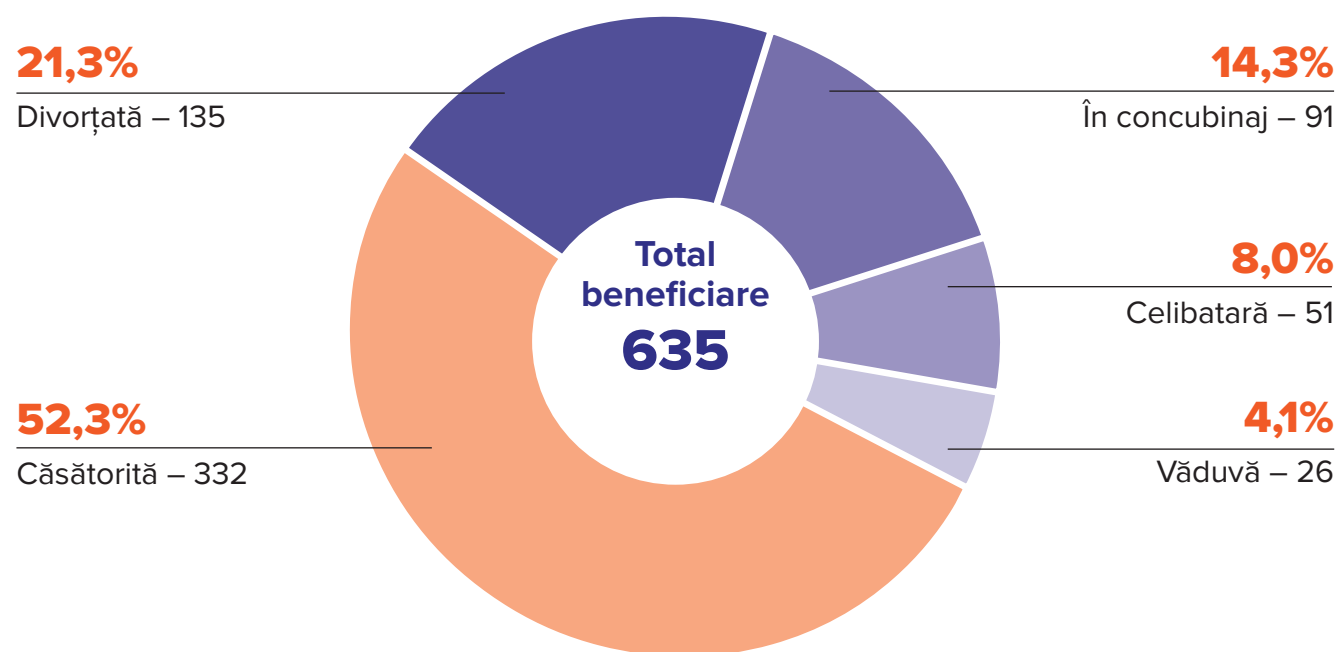
- 35-44 ani
- 25-34 ani
- 45-54 ani
- 65+ ani
- 55-64 ani
- 18-24 ani

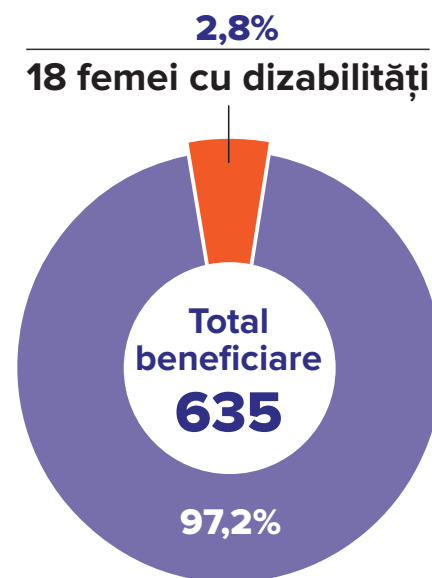
NUMĂRUL VICTIMELOR ÎNREGISTRATE CARE AU COPII MINORI

NUMĂRUL VICTIMELOR ÎNREGISTRATE DUPĂ STATUTUL MARITAL

NUMĂRUL VICTIMELOR ÎNREGISTRATE CARE AU DIZABILITATE

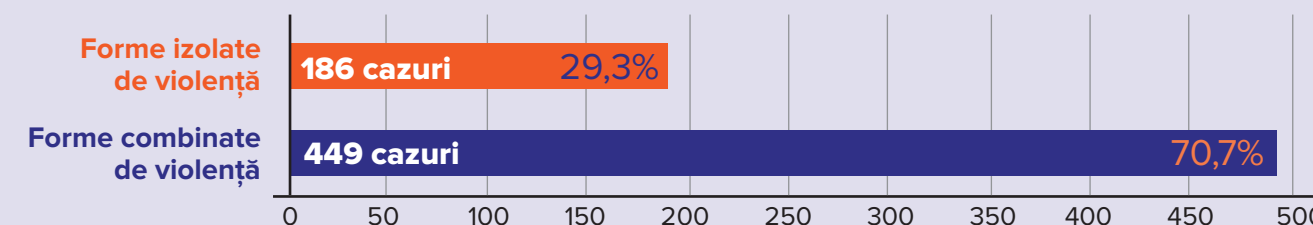
Dizabilitățile sunt, preponderent, dobândite pe parcursul vieții și sunt asociate cu traume, afecțiuni de vedere sau auz și alte limitări senzoriale sau funcționale.

Au fost înregistrate și cazuri izolate care presupun limitări tactile.

Un caz particular a vizat o persoană cu dizabilitate locomotorie, pentru care accesul la sediul CDF nu a fost posibil.

A fost mobilizată o echipă specială de intervenție la domiciliu, care a asigurat asistența necesară, cu respectarea tuturor măsurilor de siguranță și protecție.

VIOLENȚA ARE MULTE FORME

635 CAZURI EVALUATE

VIOLENȚA PSIHOLÓGICĂ

● 142 (22,4%)
■ 443 (69,7%)
▶ 585 (92,1%)

VIOLENȚA FIZICĂ

● 18 (2,8%)
■ 359 (56,6%)
▶ 377 (59,4%)

VIOLENȚA ECONOMICĂ

● 16 (2,5%)
■ 248 (39,1%)
▶ 264 (41,6%)

VIOLENȚA SEXUALĂ

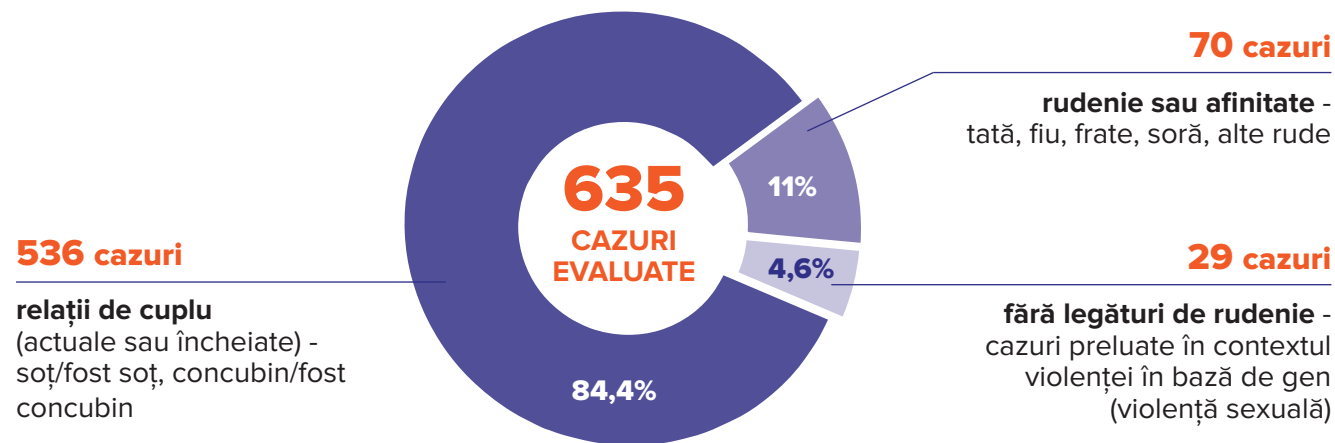
● 10 (1,6%)
■ 33 (5,2%)
▶ 43 (6,8%)

● Forme izolate

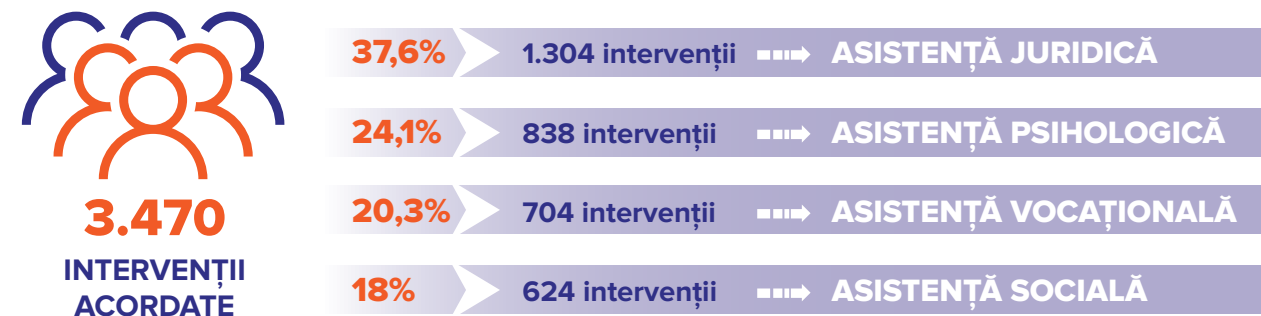
■ Forme combinate

▶ Total cazuri

STATUTUL VICTIMEI ÎN RELATIE CU AGRESORUL

SERVICIILE CDF ACORDATE VICTIMELOR VIOLENȚEI

Srijinul oferit nu s-a limitat la intervenții punctuale, ci a presupus implicare continuă și intervenții multiple, adaptate nevoilor complexe ale fiecărei victime.

CUM AJUNG VICTIMELE LA CDF?

376 (59%)

surse de
informare
publică

127 (20%)

direcționări
din partea
poliției

46 (7%)

direcționări
din domeniul
protecției sociale

43 (7%)

direcționări
din domeniul
justiției

43 (7%)

ONG-uri
și servicii
de plasament

CONSILIERE JURIDICĂ PRIMARĂ

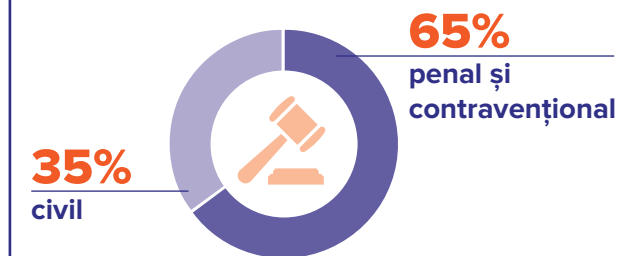

1.355 intervenții
de consiliere juridică
primară

470 acte judiciare
întocmite adresate
autorităților
din domeniul justiției

DOMENIUL CAUZELOR

CAUZE PENALE

Violență în familie	17
Viol	6
Acțiuni cu caracter sexual	1
Omor/tentativă de omor	2
Alte infracțiuni (trafic de persoane, hărțuire sexuală, încălcarea ordonanțelor de protecție etc.)	4

ASISTENȚĂ JURIDICĂ CALIFICATĂ

63 de cazuri
43 beneficiare

ASISTENȚA PSIHOLOGICĂ

Sprijin pentru recuperare emoțională, siguranță și autonomie.

838 intervenții psihologice

509
sesiuni de psihoterapie individuală

297
sesiuni de consiliere de criză

212
sesiuni de consiliere psihologică de lungă durată

232
ședințe de evaluare psihologică

75
rapoarte de evaluare psihologică

Rapoartele psihologice au fost utilizate drept probe relevante în cauze de violență în familie și în bază de gen.

CONSILIERE SOCIALĂ

638 sesiuni de consiliere socială

- ➔ informare privind drepturi sociale și servicii disponibile oferite de stat
- ➔ **14 cazuri** facilitate pentru acces la centre de plasament

ASISTENȚĂ Vocațională

748 sesiuni de consiliere vocațională

- ➔ orientare profesională
- ➔ calificare și recalificare
- ➔ integrare pe piața muncii

SPRIJIN MATERIAL

VALOAREA TOTALĂ

107.233,53 MDL

BENEFICIARI

35 mame

77 copii

ÎN SITUAȚII DE VULNERABILITATE RIDICATĂ

Intervențiile au vizat:

acoperirea nevoilor de bază

sprijin pentru sănătate

sprijin pentru educație

integrare socială

GRUP DE SUPORT

10
sesiuni organizate

17
beneficiare participante

„Prin experiența oferită de CDF, am înțeles cât de important este să ne ascultăm corpul și intuiția. Fiecare senzație, fiecare emoție are un mesaj pentru noi – doar că, uneori, uităm să ne auzim cu adevărat.”

„Pentru prima dată simt că cineva mă ascultă cu adevărat.”

„Am realizat că ceea ce am trăit nu este vina mea.”

„Grupul m-a făcut să mă simt mai puternică și mai în siguranță.”

„Am învățat să îmi ascult emoțiile și să le las să existe fără să mă judec.”

„Simt că nu sunt singură. Am găsit oameni care te acceptă și nu te judecă.”

MĂSURI DE PROTECȚIE OBȚINUTE

163 cereri
întocmite pentru emiterea
ordonanțelor de protecție

 152 admise **11** respinse

Cererile respinse au fost motivate de instanțele de judecată prin lipsa probelor suficiente pentru existența violenței în familie sau riscul iminent al unui pericol viitor.

În toate cazurile de respingere, avocații implicați au contestat hotărârile la instanța de apel.

153 cazuri
monitorizate în procedura
de examinare a cererilor
privind ordonanțele de protecție

În toate aceste cazuri, instanța
de judecată a asigurat prezența
unui avocat garantat de stat.

11 cauze penale finalizate cu sentințe definitive

6 cauze – violență în familie:

- 5** → închisoare cu termen între 1 an 6 luni și 7 ani;
- 1** → cauză clasată

3 cauze – încălcarea ordonanței de protecție:

- 2** → muncă neremunerată în folosul comunității
- 1** → închisoare până la 2 ani

1 cauză – viol → închisoare 10 ani

- 1** → cauză încetată ca urmare a expirării termenului de prescripție

9 cauze contravenționale cu decizii finale

5 cauze – violență în familie:

- 1** → recalificată în infracțiune de violență în familie și transmisă în proces penal

- 3** → 50 de ore muncă neremunerată în folosul comunității

- 1** → 10 zile arest contravențional.

4 cauze – încălcarea graficului de întrevvedere cu părintele

5 cauze penale în care a fost admisă acțiunea civilă pentru prejudiciu moral

4 cauze violență în familie
→ **10.000 - 30.000 MDL**
per cauză

1 cauză viol →
100.000 MDL

Valoarea totală a
prejudiciului moral
încasat în 2025
180.400 MDL

ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

8 ateliere de
terapie
ocupațională

82 femei
participante

1 program de
dezvoltare
personală în
5 module

16 femei
și **10** copii
participanți

„M-am simțit ca un copil care crește și care are ceea ce ce a avut întotdeauna nevoie - grijă și atenție, este auzită, fără critică.”

„Parcă mi-am deschis ochii, parcă am aripi. Am înțeles că tot ce fac și investesc în mine - nu are cum să nu aibă un rezultat!”

„În aceste zile ne-am cunoscut, ne-am jucat, am plâns și am râs, ne-am îmbrățișat, ne-am mișcat. Am înțeles că indiferent de situație există o cale de ieșire din conflict.”

„Mi-am netezit sufletul, am făcut mulți pași spre mine. Mă mândresc și mă bucur că sunt aici, că am făcut asta pentru mine! Parcă am făcut un vaccin împotriva prostiei și violenței. Aș vrea și alte femei să audă tot asta. CDF, gând bun!”

ABILITARE ECONOMICĂ

Obiectiv: reducerea dependenței economice față de agresor și consolidarea autonomiei financiare a beneficiarelor.

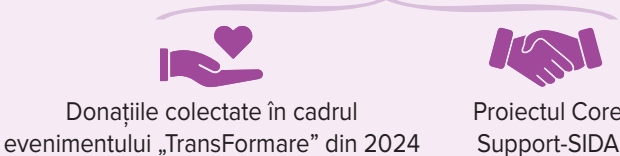
afectate de violența în familie și violența în bază de gen au beneficiat de sprijin pentru abilitare economică în 2025.

17 femei
655.066,99 MDL

7 femei
97.291,44 MDL

Donațiile colectate în cadrul evenimentului „TransFormare” din 2024

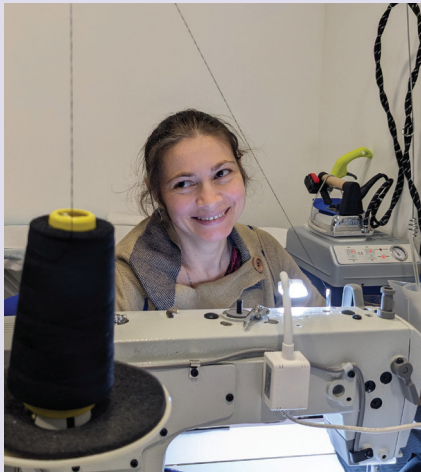
Proiectul Core Support-SIDA

10 femei
312.421, 25 MDL

Granturile au fost orientate către următoarele domenii de abilitare economică:

- Servicii de frumusețe și îngrijire personală (manichiură, coafură, cosmetică, servicii cosmetologice);
- Manufactură și confecții, inclusiv broderie pe haine, coaserea hainelor la comandă, rochii cu elemente de croșetă și produse hand-made;
- Arte, creație și servicii culturale, precum pictură murală și pe haine, servicii muzicale pentru evenimente și activități de instruire muzicală și meloterapie;
- Tehnologii informaționale și educație, inclusiv IT design și dezvoltarea unor spații educaționale pentru copii (studierea limbii engleze, logopedie);
- Comerț și servicii, inclusiv comercializarea cafelei și servicii veterinare;
- Agricultură și producție locală, precum apicultură și producerea produselor naturiste din plante;
- Sănătate și bunăstare, prin activități de sport, nutriție și masaj;
- Alimentație publică, inclusiv patiserie;
- Educație formală și calificare profesională, inclusiv studii universitare și cursuri de calificare.

FEMEI REFUGIATE ȘI ÎNvingĂTOARE ALE VIOLENȚEI AU OBTINUT GRANTURI PENTRU A-ȘI DEZVOLTA IDEILE DE AFACERI

Program de instruire la Bălți și Chișinău:
dezvoltare personală (2 zile)
și **antreprenoriat** (3 zile)
----- **planuri de afaceri**

10 femei
au obținut granturi pentru a-și transforma visurile în realitate

8 femei
refugiate din
Ucraina

2 femei
din comunitatea
locală

Alte **9 femei** au participat la cursuri de limbă română și engleză.

10 granturi
oferite de CDF în valoare
totală de
312.421,25 MDL

Finanțator: **IRC**

Evenimentul „Transformarea începe cu mine”

23 septembrie 2025 | Glia Impact Hub

Organizat de

În parteneriat cu

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Cu susținerea financiară

Suedia
Sverige

Un eveniment de celebrare dedicat femeilor beneficiare
ale programului de vouchere „TransFormare”

25 de femei
au beneficiat de
suport financiar
pentru dezvoltarea
afacerilor sau formare
profesională;

50.000 MDL
valoarea maximă a
voucherelor oferite
per beneficiară

828.731 MDL
investiți în visuri care
au devenit realitate

* Vouchere oferite în perioada **2024-2025**

Domenii de activitate susținute:

patiserie

înfumusețare

croitorie

handmade

apicultură

educație și servicii

etc.

ISTORII DE TRANSFORMARE

GEORGETA

LINA

ELENA

Mărturia Anei, beneficiară a Programului TransFormare

„Sunt femeie. Și, ca multe alte femei, am ales ani la rând să tac. Dar astăzi aleg să vorbesc.

Copilăria mea mirosea a stofe și a ghemotoace de ață din dulapul bunicii. Acolo mi-am găsit liniștea și mi-am conturat primele vise. Viața însă mi-a adus și încercări – o căsnicie eșuată, responsabilitatea de a-mi crește singură fiica, nevoia de a găsi un acoperiș sigur și de a învăța, pe propria piele, ce înseamnă independența financiară. Atunci am descoperit cât de importantă este acea „saltea de siguranță” și cât de fragilă poți deveni atunci când nu o ai.

Am fost femeia care îi ajuta pe alții. Apoi am devenit femeia vulnerabilă, cea care a avut nevoie să ceară ajutor. Dar am rămas femeia care visează. În inima mea, ideea unui atelier a existat de mult: un loc unde femeile să vină nu doar pentru un costum, ci pentru o imagine – pentru o forță care se citește din prima impresie. Un spațiu în care croiul, culorile și materialele să le pună în valoare puterea interioară.

Programul „TransFormare” mi-a spus: „Acum este momentul”. Timp de șase luni am cusut pas cu pas nu doar stofe, ci și propria mea încredere. De la frica de a apăsa

pedala mașinii de cusut, de la degete înțepate și emoții tremurânde, am ajuns astăzi să port cu mândrie primul meu costum. Un costum care nu este doar o piesă vestimentară, ci începutul unui nou drum.

Îmi doresc ca visul meu să crească într-un atelier pentru femei. Un loc unde fiecare femeie să găsească curajul de a se vedea altfel – puternică, frumoasă și demnă.

Mulțumesc echipei Centrului de Drept al Femeilor pentru încrederea pe care ați trezit-o în mine. Fără voi, poate că aș fi continuat să amân acest pas. Astăzi însă stau în fața voastră cu un plan, cu un vis și cu certitudinea că se poate. Se poate să începi de la zero și să ajungi acolo unde îți spune sufletul.

*Eu sunt Ana Busuioc,
iar acesta este primul meu pas.”*

*Sustine
transformarea
unei femei*

Litigare strategică la CtEDO

În anul 2025, CDF a continuat reprezentarea și monitorizarea mai multor cauze strategice aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, care vizează violența în familie, violența sexuală și accesul efectiv la justiție.

Cauza Vieru v. Republica Moldova

Hotărârea CtEDO a devenit definitivă la 19 februarie 2025.

CDF a monitorizat executarea hotărârii și a solicitat autorităților informații privind măsurile de implementare și posibilitatea reluării urmăririi penale în contextul violenței domestice soldate cu deces. Procuratura Generală a informat că reluarea urmăririi penale pentru determinare la sinucidere nu este posibilă din cauza expirării termenului de prescripție.

Cauza Sajina v. Republica Moldova

Cauza a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova în iunie 2025.

Dosarul vizează eșecul autorităților de a asigura protecția efectivă a victimei împotriva violenței în familie și lipsa unei investigații eficiente. Cauza evidențiază probleme legate de aplicarea ordonanțelor de protecție și evaluarea riscurilor de violență.

Cauzele C.M. v. Republica Moldova, D.R. v. Republica Moldova și Cazacenco v. Republica Moldova

Cauzele au rămas pe rolul CtEDO și în anul 2025.

Aceste dosare vizează deficiențe sistemice privind protecția victimelor violenței în familie și sexuale, tergiversarea investigațiilor și lipsa unor măsuri eficiente de protecție și tragere la răspundere a agresorilor.

Cauza Grinevici v. Republica Moldova

Cauza se află în faza examinării admisibilității.

Plângerea vizează lipsa unei examinări eficiente a unui caz de hărțuire sexuală și tergiversarea procedurilor penale pe o perioadă de aproximativ șase ani.

Politici

Dezvoltarea politicilor prin contribuție directă, lobby și advocacy în baza evidențelor oferite de monitorizări, cercetări și analize

În 2025, CDF a continuat să monitorizeze implementarea politicilor și cadrului legislativ privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Activitatea s-a concentrat pe alinierea legislației naționale la standardele Convenției de la Istanbul și CEDAW, promovarea accesului victimelor la justiție și servicii specializate de calitate, precum și consolidarea răspunsului coordonat între instituții și comunități.

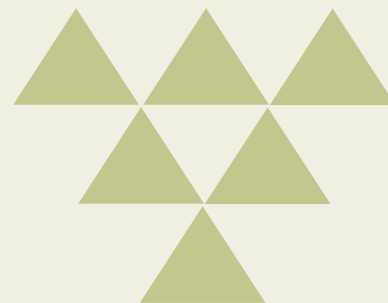

CONTRIBUȚIA CDF LA MODIFICĂRI LEGISLATIVE

În baza Raportului de compatibilitate a legislației naționale cu prevederile Convenției de la Istanbul, realizat de CDF în 2024, experții organizației au contribuit la procesul de modificare legislativă, finalizat prin **Legea nr. 252 din 10.07.2025**. Printre cele mai importante prevederi adoptate se numără:

- incriminarea penală a violenței digitale;
- introducerea infracțiunii de **acte de persecuție**, care va permite tragerea la răspundere penală a agresorilor ce urmăresc o persoană prin intermediul tehnologiilor informaționale;
- introducerea infracțiunii de **căsătorie forțată**, inclusiv cu circumstanță agravantă în cazurile comise împotriva copiilor;
- posibilitatea solicitării măsurilor de protecție în cazurile de violență digitală;
- obligarea agresorului să șteargă datele cu conținut abuziv din dispozitivele digitale și să sisteze accesul la acestea;
- extinderea termenului ordonanței de protecție până la 6 luni;
- completarea Codului penal în Partea Generală cu noțiunea de **femicid**.

VEZI RAPORTUL DE
COMPATIBILITATE A LEGISLAȚIEI
NAȚIONALE CU PREVEDERILE
CONVENȚIEI DE LA ISTANBUL

PROPUNERI CARE RĂMÂN PRIORITARE

Deși CDF a participat la audierile din Parlament, o parte dintre propunerile de lege ferendă formulate în cel de-al treilea Raport de analiză a compatibilității legislației Republicii Moldova cu prevederile Convenției de la Istanbul, elaborat de CDF la solicitarea MMPS în 2024, nu s-au regăsit în acest proiect de lege. Acestea rămân priorități importante de advocacy:

- includerea deplină în Codul penal a noțiunii de lipsă a consimțământului liber exprimat în cazurile de viol și violență sexuală;
- definirea hărțuirii sexuale online;
- recunoașterea formelor de intimidare și izolare psihologică a victimelor;
- incriminarea mutilării genitale feminine;
- excluderea reglementării contravenționale a violenței în familie în favoarea unei abordări penale mai cuprinzătoare;
- includerea agravantei de gen pentru incriminarea cazurilor de femicid.

AVIZE ȘI EXPERTIZĂ JURIDICĂ

În 2025, echipa CDF a elaborat avize și opinii juridice privind acte normative relevante. Printre acestea se numără avizul la proiectul de **Ordin cu privire la aprobarea Instrucțiunilor metodice privind intervenția poliției** în prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, prin care CDF a recomandat:

- includerea unui capitol separat care să reglementeze intervenția ofițerilor de poliție în cazurile de violență împotriva femeilor;
- excluderea noțiunii de „conflict de familie”, pentru a evita confuzia în procesul de răspuns la cazurile de violență și includerea noțiunii de „control coercitiv”;

- înregistrarea imediată a sesizărilor privind violența în familie în Registrul 1, pentru a preveni tergiversarea și non-intervenția.

Experții CDF au elaborat un aviz negativ asupra proiectului de lege privind „**alienarea parentală**”, subliniind că acesta nu reflectă recomandările GREVIO, care prevăd că, în stabilirea drepturilor de tutelă și vizită, autoritățile trebuie să ia în considerare toate aspectele legate de violența împotriva femeilor și violența domestică, inclusiv necesitatea restricționării drepturilor părintești în cazurile de risc pentru victimă și copil.

STUDII, CERCETĂRI ȘI MONITORIZARE

Raportul de analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau vătămare gravă a integrității corporale a victimelor

CDF a contribuit la elaborarea celui de-al treilea Raport de analiză a cazurilor examinate de Comisia de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor în anul 2024, realizat în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Interne.

Raportul a analizat 87 de cauze, dintre care 21 au fost identificate drept cazuri de femicid. Analiza a evidențiat faptul că, în niciunul dintre aceste cazuri, motivul de gen nu a fost identificat și calificat de organele de urmărire penală sau de instanțele de judecată. Raportul formulează recomandări pentru îmbunătățirea răspunsului sistemului național, inclusiv:

- consolidarea cooperării intersectoriale;
- îmbunătățirea activităților de prevenire;
- ajustarea cadrului legislativ;
- sporirea accesului victimelor la servicii specializate de suport și protecție.

VEZI
RAPORTUL

Cazuri soldate cu decesul femeilor

21 de femei au fost ucise de un membru al familiei sau de partenerul intim

15 femei au fost ucise de parteneri intimi¹

6 fete și femei au fost ucise de membrii familiei

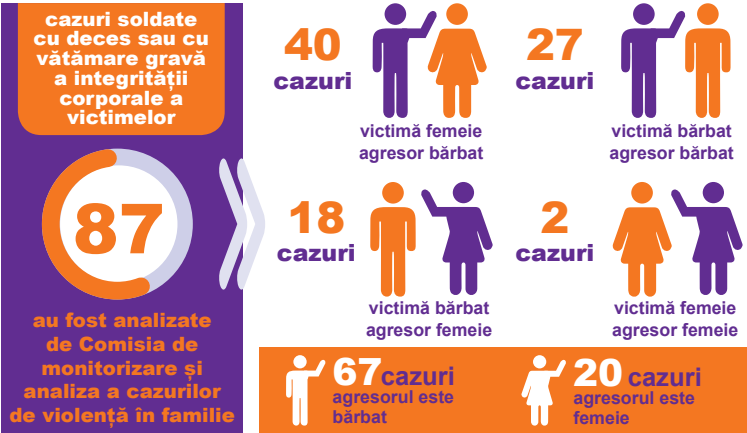
6 femei au fost anterior supuse violenței în ultimii 5 ani

42 Cazuri în care victima a decedat

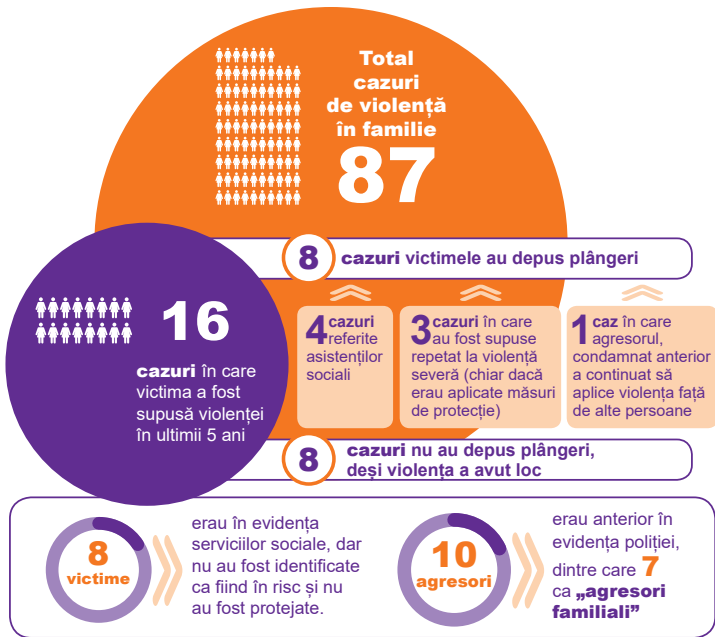
21 femei au fost ucise de bărbați

21 bărbați au fost uciși de femei și bărbați

45 Cazuri în care victima a fost grav vătămată

Intervenția autorităților în protecția victimei

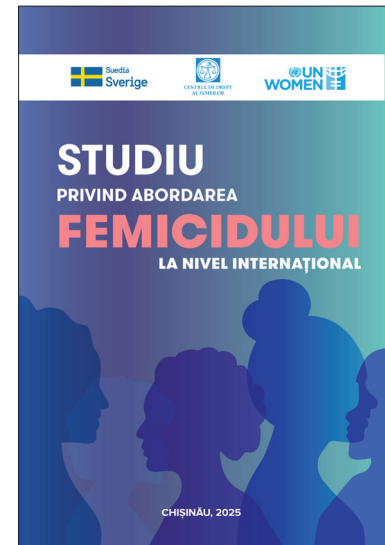
VEZI
INFOGRAFICE

STUDII, CERCETĂRI ȘI MONITORIZARE

Studiul privind abordarea femicidului la nivel internațional

CDF a elaborat studiul privind abordarea femicidului la nivel internațional, care analizează standardele internaționale, practicile legislative din diferite state și provocările privind investigarea și sancționarea cazurilor de femicid. Studiul evidențiază necesitatea consolidării cadrului normativ și a practicii judiciare din Republica Moldova pentru prevenirea și combaterea violenței letale împotriva femeilor.

VEZI
STUDIUL

SCOPUL STUDIULUI

Analiza cadrului juridic internațional privind incriminarea femicidului și formularea de recomandări pentru îmbunătățirea legislației și practicii judiciare în Republica Moldova, în vederea prevenirii femicidului.

CE ANALIZEAZĂ STUDIUL

- Definiția femicidului la nivel internațional și evoluția conceptului
- Incriminarea femicidului în legislația altor state
- Provocări în implementarea legislației privind femicidul
- Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de femicid
- Necesitatea unei definiții juridice specifice în Republica Moldova

Cazuri de femicid în Republica Moldova:

2022
24 cazuri

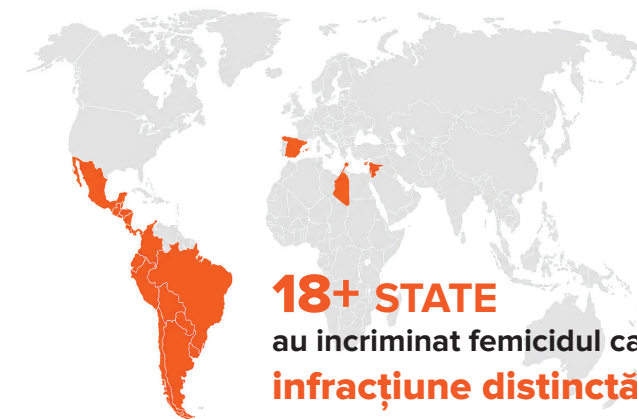
2023
21 cazuri

Apelul public lansat de CDF pentru recunoașterea femicidului în legislația Republicii Moldova a fost susținut de:

peste
1.500 PERSOANE
160 ORGANIZAȚII
ale societății civile

INCRIMINAREA FEMICIDULUI ÎN LUME

EVOLUȚIA CADRULUI LEGAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

În 2025, Codul penal al Republicii Moldova a fost completat cu articolul 134²⁷ „Femicid”.

PROVOCĂRI IDENTIFICATE ÎN IMPLEMENTAREA LEGISLAȚIEI

- Obstacole la etapa de urmărire penală și examinare a cauzei în instanța de judecată
- Problema perpetuă a impunității
- Deficiențe în colectarea datelor și dificultăți de monitorizare
- Dovezi limitate privind descurajarea eficienței legilor existente

RECOMANDĂRI CHEIE

- Introducerea și aplicarea efectivă a infracțiunii distincte de „femicid”
- Investigarea cazurilor prin prisma motivului de gen și a prejudecăților bazate pe gen
- Consolidarea capacităților profesioniștilor din sistemul de justiție
- Îmbunătățirea colectării datelor privind femicidul
- Cooperare interinstituțională și mecanisme eficiente de prevenire

Studiul Accesul la justiție al femeilor victime ale violenței în familie, inclusiv din grupuri cu vulnerabilități multiple

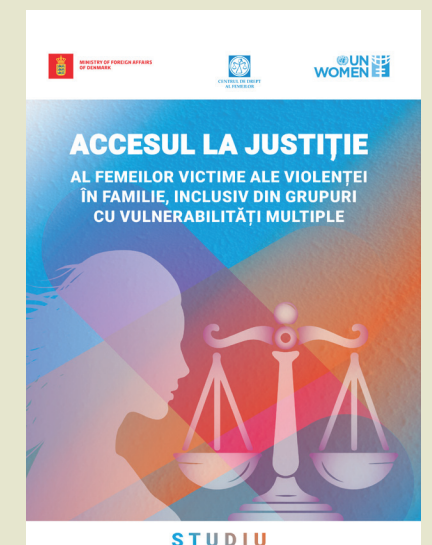
Echipa de experți CDF a elaborat o analiză comprehensivă a modului în care sistemul de justiție răspunde cazurilor de violență în familie. Studiul examinează atât cadrul normativ și politicile publice, cât și activitatea instituțiilor implicate în protecția victimelor.

Cercetarea include perspectivele femeilor care au trecut prin experiența violenței și au interacționat cu instituțiile de justiție, precum și opiniile profesioniștilor din sistem – polițiști, procurori, judecători, avocați, ofițeri de probațiune și reprezentanți ai organizațiilor societății civile.

Studiul evidențiază că accesul efectiv la justiție pentru femeile victime ale violenței în familie rămâne un proces dificil, influențat de factori instituționali, structurali și culturali, și formulează recomandări pentru îmbunătățirea mecanismelor de protecție și a răspunsului instituțional.

VEZI
STUDIUL

Studiu privind accesul femeilor la serviciile esențiale și oportunitățile de abilitare economică

VEZI
STUDIUL

În 2025, CDF a realizat Studiul privind accesul femeilor la servicii esențiale și oportunități de abilitare economică, realizat în municipiul Bălți și raioanele Soroca, Telenești, Hâncești și Ștefan Vodă. Studiul a evaluat accesibilitatea, calitatea și relevanța serviciilor destinate femeilor afectate de violență, inclusiv femeilor din grupuri cu vulnerabilități multiple, precum și accesul acestora la oportunități de abilitare economică.

Cercetarea a analizat modul în care femeile accesează serviciile esențiale, barierele care limitează utilizarea acestora, răspunsul interinstituțional în cazurile de violență și nevoile neacoperite ale beneficiarelor.

Studiul formulează recomandări pentru îmbunătățirea cadrului de intervenție, dezvoltarea serviciilor integrate și extinderea programelor de abilitare economică, contribuind la consolidarea politicilor naționale de sprijin pentru femeile afectate de violență.

DESPRE STUDIUL

- **5 regiuni** acoperite
- **294 femei** participante la sondajul cantitativ
- **10 discuții** focus-grup și interviuri calitative cu beneficiare și profesioniști

EXPERIENȚE DE VIOLENȚĂ

- **36%** dintre femei au declarat că au trecut prin experiențe de violență în ultimii 5 ani.
- **36%** – 2 din 3 femei afectate de violență nu au solicitat ajutor.

CUNOAȘTEREA SERVICIILOR ESENȚIALE

- **46%** dintre femei cunosc serviciile de consiliere psihologică disponibile.
- **45%** dintre femei cunosc serviciile juridice disponibile.

Nivelul de cunoaștere a altor servicii este și mai scăzut, în special în mediul rural.

UTILIZAREA SERVICIILOR ESENȚIALE ÎN ULTIMII 3 ANI

● Asistență socială	23%
● Consiliere psihologică	17%
● Asistență juridică	16%
● Adăpost / cazare temporară	6%
● Servicii medicale	28%

Proporția femeilor care au beneficiat de servicii rămâne redusă, comparativ cu necesitățile existente.

PRINCIPALELE BARIERE ÎN ACCESAREA SERVICIILOR

● Dependența economică	58%
● Lipsa informației despre servicii	47%
● Costurile de transport și distanța	41%
● Acces limitat la servicii în mediul rural	38%
● Lipsa încrederii / teama de stigmatizare	24%

ACCESUL LA OPORTUNITĂȚI DE ABILITARE ECONOMICĂ

- Doar **19%** dintre femei au participat la programe de abilitare economică în ultimii 3 ani.

CONCLUZII

- Accesul femeilor la servicii esențiale rămâne limitat, în special în mediul rural și pentru femeile cu vulnerabilități multiple.
- Violența în familie este răspândită, însă majoritatea femeilor nu solicită ajutor.
- Programele de abilitare economică au impact pozitiv, dar acoperirea și accesibilitatea lor sunt insuficiente.

RECOMANDĂRI

- Îmbunătățirea informării femeilor despre servicii disponibile și drepturile lor.
- Dezvoltarea serviciilor integrate și apropiate de comunitate, inclusiv în mediul rural.
- Consolidarea răspunsului interinstituțional și asigurarea unui parcurs coordonat pentru victime.
- Extinderea programelor de abilitare economică și adaptarea lor la nevoile femeilor vulnerabile.
- Diversificarea și finanțarea sustenabilă a serviciilor specializate pentru femei.

Regulament-model privind prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă

În 2025, am lansat proiectul „Consolidarea egalității de gen în Moldova”, dedicat prevenirii și combaterii hărțuirii sexuale la locul de muncă și susținerii abilității economice a femeilor afectate de violență.

Un rezultat important al proiectului a fost semnarea acordului de colaborare dintre CDF și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), care a dus la elaborarea unui Regulament-model privind prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă. Documentul, aprobat de Comitetul Confederal al CNSM la 30 octombrie 2025, reprezintă un instrument practic destinat organizațiilor sindicale și angajatorilor pentru crearea unor medii de muncă mai sigure.

VEZI
REGULAMENTUL

Dezvoltare organizațională

O strategie pentru următorii cinci ani

În 2025, CDF a început implementarea noii Strategii de Dezvoltare Organizațională 2025–2030, elaborată în baza unei evaluări externe, a lecțiilor învățate și a unui amplu proces de consultare cu echipa, Consiliul de Administrare, instituții publice, parteneri și beneficiare. Strategia aliniază prioritățile organizației la standardele internaționale și la nevoile actuale ale femeilor afectate de violență.

CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR

**o echipă motivată
și în continuă dezvoltare**

ACTIVITĂȚI DEDICATE DEZVOLTĂRII ȘI BUNĂSTĂRII ECHIPEI

- **15 INSTRUIRI SPECIALIZATE** în domeniile relevante activității CDF, inclusiv cursuri de dezvoltare profesională, planificare strategică și fundraising, precum și programe de consolidare a competențelor în asistență și evaluarea psihologică.
- **2 ACTIVITĂȚI DE TEAM-BUILDING.**

În 2025, CDF și-a consolidat sistemul de monitorizare și evaluare prin utilizarea Cadrului de Evaluare a Rezultatelor (RAF) și a Planului anual de acțiuni, instrumente care asigură urmărirea progresului și măsurarea rezultatelor în raport cu obiectivele strategice ale organizației.

Am continuat să îmbunătățim procesele interne și să promovăm o cultură organizațională responsabilă, inclusiv prin inițiative care încurajează utilizarea eficientă a resurselor și protecția mediului. În noiembrie 2025, echipa CDF a participat la o activitate de plantare a arborilor în municipiul Chișinău, contribuind la dezvoltarea unui oraș mai verde și mai sănătos.

Atunci când căutăm răspunsuri la întrebări dificile sau direcții pentru viitor, **Consiliul de Administrare** este alături de noi cu experiență, expertiză și viziune.

- **Ana Iliescu** – profesoară de limba și literatura română, președinta CA
- **Mariana Ianachevici** – directoarea executivă AO AVE Copiii
- **Xenia-Oxana Siminciuc** – expertă în domeniul drepturilor omului, egalității și incluziunii sociale
- **Alexandru Clivadă** – psiholog licențiat în Ottawa, Canada
- **Olesea Perean** – expertă în drepturile omului

Vă mulțumim pentru sprijin!

CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR

O ORGANIZAȚIE DURABILĂ DIN PUNCT DE VEDERE FINANCIAR

Diversificarea surselor de finanțare a rămas o prioritate strategică pentru CDF.

10

solicitări de finanțare
au fost depuse
către donatori
internaționali

4

proiecte au
fost aprobate

3

granturi
instituționale

8

proiecte
active au fost
implementate

69.700 MDL

colectați prin donații
și campanii de
fundraising
în 2025

Fiecare contribuție este
transformată în sprijin concret
pentru femeile și copii
afecți de violență.

2% care aduc
100% speranță

Prin mecanismul de
desemnare procentuală
„2%”, am acumulat
29.877,60 MDL – cea mai
mare sumă obținută de CDF
până acum prin această
formă de susținere.

Fiecare contribuție înseamnă
sprijin concret pentru femeile
și copii afectați de violență,
care au nevoie de consiliere
juridică, suport psihologic
și servicii de protecție în
momente critice.

MOLDINDCONBANK
susținător al misiunii CDF

Cu ocazia zilei de 8 martie,
Moldindconbank a donat
25.000 MDL pentru
susținerea beneficiarelor
CDF. O parte din fonduri a
fost utilizată pentru activități
creative și terapeutice, în
cadru cărora femeile au
realizat felicitări dedicate
primăverii, oferite ulterior
clientelor corporative ale
băncii. Cealaltă parte a
donației a fost direcționată
către programul de abilitare
economică a femeilor
afectate de violență.

Când solidaritatea devine șansa unui nou început

Prin intermediul instrumentelor de donație de pe site-ul CDF și al campaniilor
individuale de fundraising, comunitatea s-a mobilizat pentru a sprijini două
beneficiare ale CDF și copiii acestora.

„Poate pentru
cineva nu este
așa de important,
dar pentru
mine este un
lucru mare. Vă
mulțumesc.”

Pentru **Victoria** și cei patru copii ai săi, au
fost colectați bani pentru achiziționarea
unei mașini de spălat, un bun esențial
care a contribuit la îmbunătățirea
condițiilor de trai ale familiei.

Pentru **Diana** și cei cinci copii ai săi,
donațiile au fost transformate în materiale
de construcție necesare amenajării
locuinței.

Împreună schimbăm viața!

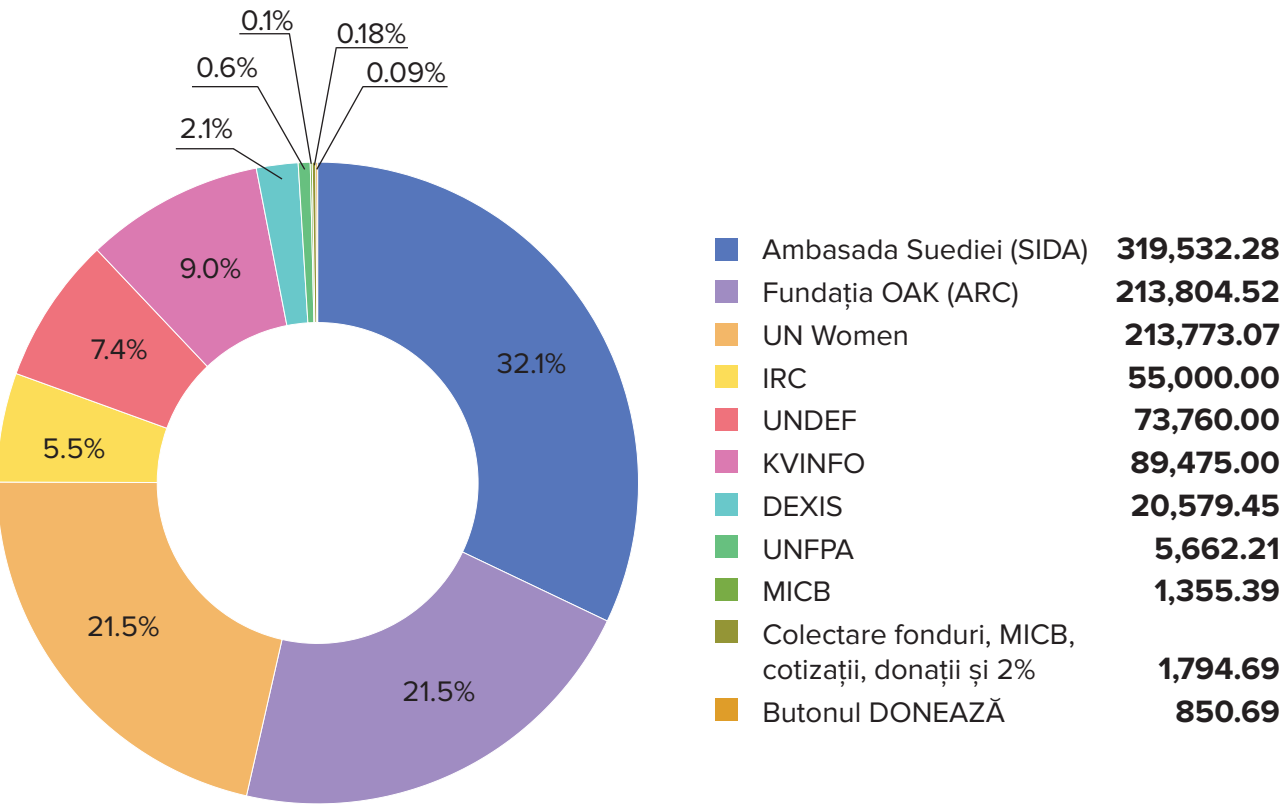

DONEAZĂ AICI

Raport financiar

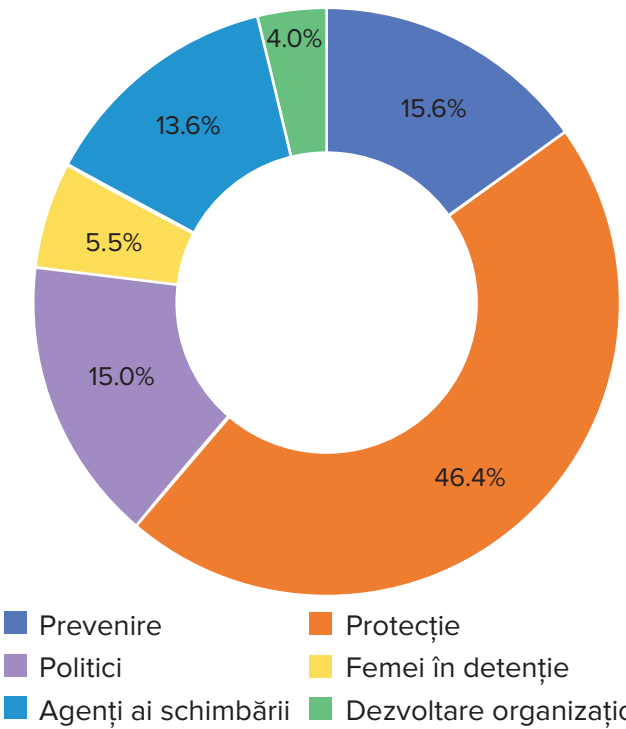
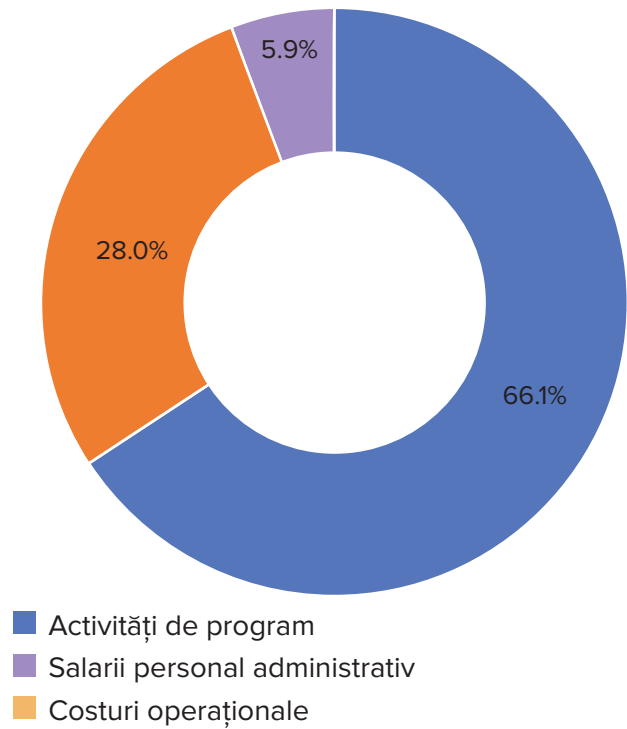
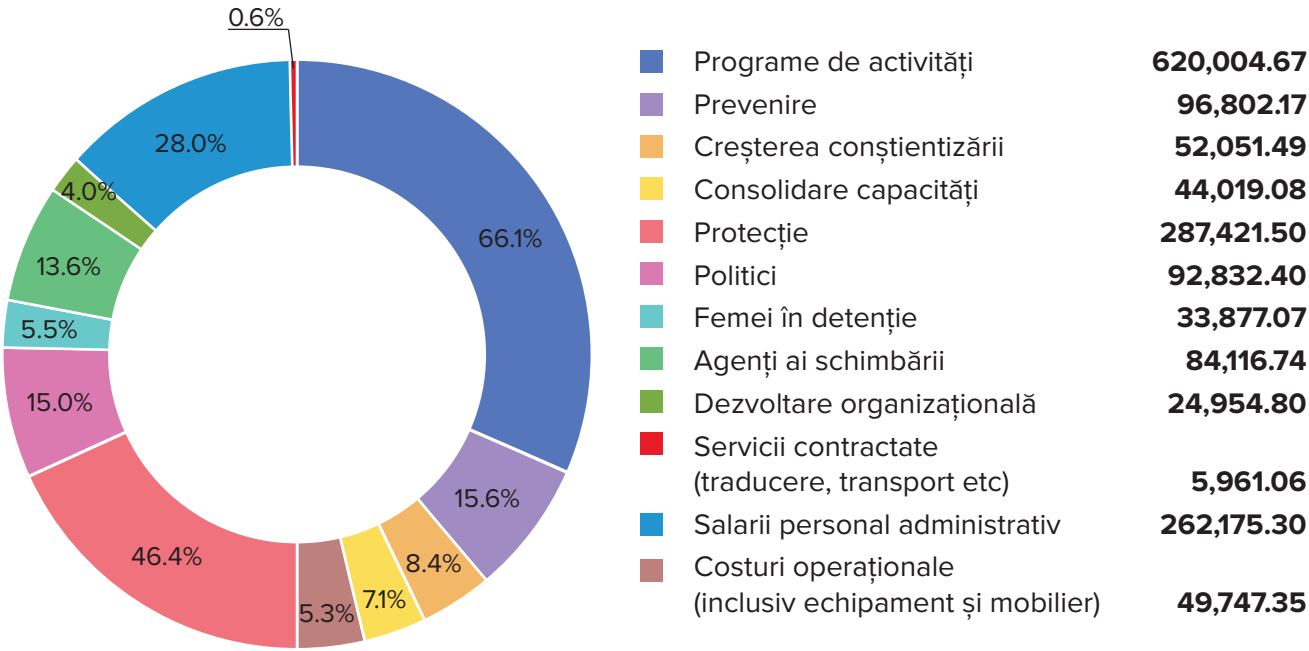
Venituri 2025

Total: 995,587.29 USD			
Ambasada Suediei (SIDA)	319,532.28	DEXIS	20,579.45
Fundația OAK (ARC)	213,804.52	UNFPA	5,662.21
UN Women	213,773.07	MICB	1,355.39
IRC	55,000.00	Colectare fonduri, MICB, cotizații, donații și 2%	1,794.69
UNDEF	73,760.00	Butonul DONEAZA	850.69
KVINFO	89,475.00		

Cheltuieli 2025

Total: 937,888.38 USD

Echipa CDF

Angelina Zaporozjan-Pîrgari
Directoare executivă

Eleonora Grosu
Directoare de programe

Viorica Ursachi
Coordonatoare de proiecte

Daniela Josanu
Coordonatoare a Serviciului specializat pentru asistența victimelor violenței în familie

Olga Sturza
Directoare financiară

Victoria Sofian
Contabilă

Evelina Pîrău
Specialistă comunicare și relații publice

Diana Bistrea
Specialistă comunicare

Anișoara Tun
Consilieră juridică

Tatiana Timotin
Consilieră vocațională

Aurelia Gorea
Psihologă

Lilia Borzin
Asistentă socială

Anna Lachi
Asistentă de programe

Carina Branduş
Office manageră

AVOCATELE CDF

Tatiana Agachi	Elena Cojocaru
Arina Țurcan-Donțu	Tatiana Catană

CDF este membră a:

- Coaliției Naționale „Viața fără Violență”
- Consiliului Național Coordonator în Domeniul Prevenirii și Combaterii Violenței Împotriva Femeilor și Violenței în Familie
- Rețelei WAVE - Femeile împotriva Violenței din Europa
- Grupului de Inițiativă privind Agenda Femeile, Pacea și Securitatea (FPS)
- Consiliului Național pentru Abilitare Economică și Egalitate de Gen

Parteneri

Mulțumim tuturor partenerilor, donatorilor, finanțatorilor noștri, care susțin cauza CDF și înțeleg importanța colaborării și mobilizării comune. Grație sprijinului vostru, continuăm să construim un viitor fără violență pentru femeile și copiii din Republica Moldova.

Parteneri guvernamentali

Parlamentul Republicii Moldova
Ministerul Muncii și Protecției Sociale
Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea
Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie
Ministerul Afacerilor Interne
Ministerul Justiției
Ministerul Sănătății
Ministerul Culturii
Inspectoratul General al Poliției
Administrația Națională a Penitenciarelor
Inspectoratul Național de Probațiune
Procuratura Generală
Consiliul Superior al Magistraturii
Institutul Național al Justiției
Centrul de Medicină Legală
Centrul integrat de pregătire pentru aplicarea legii a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat
Centrul de Justiție Familială

Parteneri nonguvernamentali

Clubul Internațional al Femeilor din Moldova
Membrii Coaliției Naționale „Viața fără violență”
Centrul de Investigații și Consultanță SOCIOPOLIS
Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale
Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova
Departamentul Drept penal al Facultății de Drept, USM
Centrul pentru Jurnalism Independent
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți
Academia de Studii Economice a Moldovei
Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
Asociația Femeilor din Poliție

Finanțatori și donatori

Împreună schimbăm viați!

Misiunea CDF este posibilă datorită implicării și generozității partenerilor, donatorilor și tuturor celor care cred în cauza noastră. Cu ajutorul vostru, putem să susținem femeile și copiii lor să își regăsească siguranța în ziua de mâine.

În fiecare lună, aproximativ 100 de femei din Moldova fac un pas curajos pentru a-și schimba viața. Uneori, acest pas este ultima lor speranță că vor fi auzite, înțelese și susținute.

La CDF, le oferim femeilor care aleg să pună capăt violenței suport gratuit și confidențial: asistență juridică, consiliere psihologică, sprijin social și oportunități de abilitare economică – toate menite să le redea încrederea și să le deschidă drumul către un viitor mai sigur.

Redirecționează 2%
din impozitul tău pe
venit la codul fiscal:
1009620003366

Donează online
WWW.CDF.MD

Donează prin
transfer bancar
direct în conturile
organizației CDF.

Beneficiar: Centrul de Drept al Femeilor
Cod fiscal: 1009620003366
Adresa juridică: str. Vlaicu Pîrcălab nr. 15, ap.2,
mun. Chișinău
BC „OTP Bank” SA, filiala nr. 9 „Centru”, mun. Chișinău

IBAN MDL: MD17MO2224ASV70115887100
IBAN EUR: MD39MO2224ASV76224507100
IBAN USD: MD41MO2224ASV49100357100
Cod swift: MOBBMD22

Mulțumim că ești alături!

**CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR**

CONTACTE:

Str. Mihail Kogălniceanu 76, MD-2009, Chișinău, Republica Moldova
+373 22 811 999 ● +373 68 855 050
office@cdf.md ● www.cdf.md

0 8008 0000

LINIA VERDE DE CONSILIERE A VICTIMELOR VIOLENȚEI